

Folkets vilje landets lov...

Program fra Danmarks kommunistiske Parti December 1944

(elektronisk reprint efter: Folkets Vilje Landets Lov..., Land og Folks Forlag, 2. oplag, april 1945, Optrykt i Sverige

---

Folkeregering nødvendig	2
Samarbejde med andre Lande til Sikring af Selvstændighed og Fred	3
Folket skal forsvare Landet	3
Demokratiet skal sikres og udvides	4
Sikring af Beskæftigelse og økonomisk Tryghed	4
Udenrigshandelen maa nationaliseres	5
Kontrol med Produktion og Priser	6
Retfærdig Varefordeling	6
Nationalisering af Monopoler m. v.	6
Ordenflige Kaar for Dyrkerne af Landets Jord	7
Ophjælpning af Fiskeriet	8
Lettelse af Skattetrykket paa Folket	8
Forbedring af Alders- og Invaliderrentenydernes Forhold	8
Bedre Behandling af de Arbejdsløse	9
Genoprettelse af Reallønnen af 1939	9
Fri Strejkeret	9
Mere Omsorg for Ungdommen	9
Fuld Ligestilling for Kvinderne	10
Folkets Indsats er afgørende	10

Vort Parti har tidligere gennem Pjecer og Artikler trukket Linjerne op for den Politik, det gør sig til Talsmand for. Men jo nærmere man kommer Krigens Afslutning, jo mere optages Tanker og Diskussioner af Efterkrigstidens Problemer. Derfor vil vi i det følgende give en mere fyldig og samlet Redegørelse for den Politik, som vort Parti arbejder paa at samle det danske Folk om. Kapitalismen havde før Krigen for længst vist sin Utilstrækkelighed, og dens Mangler har under Krig og Besættelse vist sig endnu mere ødelæggende for Folket. De Rige blev rigere og bredte sig i Overflod og Luksus, mens Folket, der intet havde at undvære, blev fattigere og fattigere med det Resultat, at Underernæring, Nød og Elendighed bredte sig, saa man skal mange Aar tilbage i Tiden for at finde noget tilsvarende. Det er derfor velbegrundet, at Arbejderne — der véd, at deres Klasse udgør Nationens Flertal — overfor Samfundets svigtende Indsats ved Rationeringen, ved Priskontrollen og ved Indkomsternes Fordeling vender Tankerne mod et socialistisk Samfund, hvor Udbytning og Undertrykkelse af det arbejdende Folk er afskaffet, og hvor Produktionsmidlerne ejes og administreres af Samfundet i Overensstemmelse med Folkets Tarv.

For Arbejderklassen er det store Problem derfor, om der efter Krigen skal ske en Ændring i dens Forhold, om den sammen med andre fremadstræbende Kræfter er i Stand til at holde Reaktion og Bagstræb nede og gennemføre en Politik, der forer bort fra Elendighed, Underkuelse og Krig og frem til Socialisme.

Et Blik paa de internationale Forhold giver straks Klarhed over, at saadanne Muligheder er til Stede. Fascismens Hærgen og Terror har overalt fremkaldt en kompakt Front af de bredeste Folkelag, der kæmper for Frihed og Fremskridt. Imod den staar paa den ene Side Fascisterne med profithungrende Reaktionære og noget Udskud, der alle i Troen paa Hitlersejre vejrede

Fortjeneste, og paa den anden Side i enkelte Lande visse Grupper, der under Indtryk af Folkenes politiske Udvikling i demokratisk Retning foretrækker at bekæmpe deres egne Landsmænd frem for de fascistiske Undertrykkere. Paa de første er Frankrigs 200 Familjer, Laval og Quisling velkendte Eksempler, mens Mihailowitch i Jugoslavien og den polske Emigrantregering i London er lige saa typiske Repræsentanter for den anden Gruppe. Den tyske Nazisme kan lige saa lidt som den ene eller den anden af de folkefjendtlige Grupper stække Folkets Magt. Denne vokser fra Dag til Dag og vil i Forbindelse med de allierede Hære snart gøre det af med Hitlerismen. Det kæmpende Folk vil da møde op med sine Krav. Allerede nu kan man se Konturerne af det kommende. De franske Kvinder faar for første Gang Valgret, og det kæmpende Jugoslavien har afholdt Valg til Folkeforsamlinger, hvor enhver Mand og Kvinde, der var fyldt 18 Aar, samt ethvert Medlem af Frihedsstyrkerne, uanset om det var fyldt 18 Aar, havde Valgret og Valgbarhed. Saaledes genindføres overalt i de befriede Lande Demokratiet og i udvidet Maalestok. Landsforrædere og Demokratiets Fjender drages til Ansvar. I Frankrig udtaler Partierne, der staar bag den provisoriske Regering, sig for Nationalisering af Monopolerne og de store Virksomheder, der har samarbejdet med Fjenden. De tidligere Undergrundsbevægelser er ogsaa Tilhængere af, at der skal sættes alvorligt ind for Arbejdsløshedens Afskaffelse og i det hele taget for en Betyggelse af de brede Befolkningslags Tilværelse.

Overalt sporer man Arbejderklassens Indflydelse. Og naar der sidder Kommuniste og Socialdemokrater Side om Side i de befriede Landes Regeringer, er det ikke alene et Udtryk for deres store Betydning i Frihedskampen — det er ogsaa et Løfte om, at der vil blive fort en virkelig Arbejderpolitik, der er saa bred, at den i sig favner hele det arbejdende Folk. Hvis de Kræfter, der har tilkæmpet sig Friheden, fortsat holder sammen, vil de ikke alene være i Stand til at holde Reaktion og Fascisme nede og sikre en folkelig Losning af Efterkrigstidsproblemerne, men ogsaa en Udvikling af Demokratiet, hvorved Socialismen fra at være noget fjernt vil rykke indenfor Rækkevidde.

Det er udfra disse Perspektiver vort Parti har fastlagt sin Politik.

Folkeregering nødvendig

Straks efter Besættelsens Ophør skal der dannes en Regering, der maa repræsentere de mest fremadstræbende Kræfter indenfor Folket og de forskellige Partier. Saa snart frie Valg til Rigsdagen har fundet Sted, bør Regeringen selvsagt udgaa af Folketinget. Mest betryggende vil det være, at det bliver de Kredse - dvs. Frihedsbevægelsen -, der stærkest og kraftigst har bekæmpet Samarbejdspolitikken, som kommer til at præge den kommende Regering. Under alle Omstændigheder maa Personer, der i Forholdet til Tyskerne er kompromitterede, ikke fremtidig kunne indtage nogen Ministerpost. Det turde desuden være en Selvfølgelighed, at Arbejderklassen skal være stærkest repræsenteret i Regeringen. Men i øvrigt kan den ogsaa omfatte Personer fra Overklassen, blot maa det kræves, at disse gaar ind for at bryde med Besættelsestidens Politik. Det vil sige, at de for den første Periode gaar ind for Frihedsraadets Program om Udrensning og Afstraffelse af landsforræderiske Elementer, Afskaffelse af alle naziinspirerede Love og Forordninger samt Konfiskation af Krigsfortjenester, som er Regeringens første og vigtigste Opgave og som hurtigt og ufortovet maa gennemføres. Regeringen skal være en Folkeregering i Lighed med Regeringerne i de befriede Lande. Forskellen paa disse og vore Samlingsregeringer fra Besættelsestiden er meget stor. Mens de første sigter efter at sikre Folkets daglige Liv og Rettigheder ved at bryde Monopolisters og Udbytteres Magt, saa førte de sidste en Politik, der lod Udbyttene og Spekulanter skære sig en bred Rem af Folkets Hud. Det var Grosserersocietetet, Industriraadet, Handelsorganisationerne, Landbrugsraadet, Tolvmandsforeningerne m.fl., der dominerede Politiken, mens man tilsidesatte det arbejdende Folks Organisationer. Resultatet blev da ogsaa derefter. Gennem taarnhøje Priser paa Landbrugsprodukter, Milliontilskud til Tørvebaroner, utilfredsstillende og mangefuld Varefordeling, omfattende Spekulation og Vareaager, Socialnedskæring og Lønstop forarmedes Arbejdere, Husmænd og andre arbejdende Befolkningsgrupper samtidig med, at Udbytterne fik mangefold forøgede Indtægter. En Folkeregering maa bygge sin Virksomhed paa et intimt Samarbejde med Arbejdernes, Husmændenes, Fiskernes og andre af det arbejdende Folks Organisationer, der repræsenterer det altovervejende Flertal. Det betyder dog ikke, at Regeringen ikke skal høre de store

Arbejdsgiver- og Erhvervsorganisationers Mening, men kun, at der lægges mest Vægt paa de foromtalte Organisationers Anskuelser, der altid har vist sig at være i Overensstemmelse med Samfundets sande Interesser.

Folkeregeringen maa løse alle de Problemer, der melder sig, i Overensstemmelse med Folkets Vilje, og føre en Politik, der sikrer Landets Selvstændighed og Fred og fører frem til en bedre Samfundsordning. Denne Politik maa paa de forskellige Omraader give sig Udtryk i følgende:

Samarbejde med andre Lande til Sikring af Selvstændighed og Fred

Danmark maa være med i Arbejdet paa at opbygge en Organisation til Sikring af Freden og Nationernes Selvstændighed og maa paatage sig de Forpligtelser, der følger heraf. Vort Forhold til andre Lande maa have Bevarelsen af Freden og vor Selvstændighed for Øje, hvorfor de mest intime Forbindelser maa optages med de Lande, der har haft og fremtidig vi faa Betydning for Landets Bestaaen og hvis Politik svarer til Folkenes Interesser. Danmark maa endvidere deltage i de forskellige Organer til Fremme af det indbyrdes Samkvem mellem Nationerne og til Sikring af Fremskridtet. Det er saaledes af Interesse for Danmark med dets forholdsvis store Udenrigshandel, at det internationale Varebytte ordnes til Gavn for Folket og ikke efter Profitinteresser.

Landet har, saavel politisk som økonomisk, den største Interesse i, at Forholdet til Sovjetunionen bliver det bedste og hjerteligste. Men det hviler paa Danmark at tage Initiativet og gøre en Indsats herfor. Gennem Frihedsraadet er der allerede oprettet diplomatisk Forbindelse, men det er ikke nok. Erhvervsorganisationer og Myndigheder maa fordomsfrit træde i Forbindelse med Sovjetunionen og være besjælet af en ærlig Vilje til at faa noget ud af Samarbejdet. For at lette denne Indsats maa al Mistænkeliggørelse af Sovjetunionen ophøre. Den er skadelig og har desuden altid været grundløs. Perioden forud for Krigen og selve Krigen har vist, at de nordiske Landes Folk og Sovjetunionen ikke har modstridende Interesser. Tværtimod. Sovjetunionens Bestræbelser for ved kollektiv Optræden at sikre Freden og de smaa Nationers Eksistens var i nøjeste Overensstemmelse med Nordens og dermed Danmarks Interesser. Ogsaa Sovjetunionens Forsvarsforanstaltninger umiddelbart efter Krigsudbruddet i 1939 og dens Indsats efter den 22 Juni 1941 falder sammen med det nordiske Folks Tarv. Finlands Krig og Propagandaen her i Landet for denne understreger blot, at der i Finland som her er Kredse, der sætter deres egen Sag over Folkets og Nationens. Nu, da Finland for længst har taget Afstand fra denne folkefjendtlige Eventyrpolitik, maa det vel ogsaa gaa op for vildledte Danske, at den sovjetfjendtlige Form for Nordisme maa bandlyses, da den er uforenelig med Nordens sande Interesser.

Sovjetunionen har gennem Aarene været Folkenes bedste Forbunds-fælle mod Aggressorer og Undertrykkere, og det vil den ogsaa være i Fremtiden. Det maa Danmark gøre sig klart og handle efter i udenrigspolitisk Henseende.

Folket skal forsvare Landet

Med Hitler vil ikke enhver Krigsfare eller Trussel for vort Land forsvinde. Derfor maa, mens der i øvrigt arbejdes paa at komme Krigens Aarsager til Livs, vort Land sættes i Stand til at forsvare sig. Den kommende Forsvarsordning maa bygge paa Krigens Erfaringer med Hensyn til Folkets overordentlige vigtige Betydning for Forsvaret.

Militærordningen af 1937 var aldeles utilstrækkelig overfor Landets Forsvarsopgaver. Men hvad endnu værre var: Forsvaret var under Ledelse af et Officerskorps, der stod Folket fjernt og som ikke nærrede alt for store Tanker om Demokratiet, hvilket skyldtes, at Korpset hovedsagelig rekrutteres fra Overklassen. Et stort Tal af dets Medlemmer var befængt med Nazisympatier og højst uvillige til at kæmpe mod den tyske Hær, men fra Myndighedernes Side blev der intet gjort for at rense ud. Typisk for disse Officerskredses Indstilling var saaledes den Optræden, som Kaptajn-løjtnant Bülow Andersen, Vordingborg, udviste. I Udtalelser til Mandskabet hævdede han, at hvis Tyskerne kom, vilde han stille hele Afdelingen og sig selv til Raadighed for dem med følgende Ord: »Zu Befehl, Herr Kapitän«. Bülow Andersen fik kun en latterlig ringe Straf og blev ikke udstødt af Hæren. I andre Tilfælde var det de Personer, der rejste Klage over landsforræderiske Udtalelser og Optræden, der blev dømt,

mens de Anklagede frifandtes.

Ved Udarbejdelse af en ny Forsvarsordning maa følgende Krav absolut opfyldes:

1. I Hær og Flaade maa alle fra laveste Menige til øverste Officer med Liv og Sjæl gaa ind for Folkets og Nationens Sag. Derfor maa Hæren demokratiseres. De menige Soldater maa gennem et Tillidsmandssystem have Indflydelse paa Kost-, Bolig- m.fl. Forhold. Lønningerne skal forhøjes og Genantagelse efter Indkaldelse sikres. Reaktionære Elementer skal renses ud af Befalingsmandskorpserne, og ved Udvælgelse til Officerskorpset skal der ikke stilles større Krav, end Folkets Sønner kan komme i Betragtning. Eksamensbetingelserne og Uddannelsen maa tilrettelægges, saa den egnede Menig uden Foruddannelse kan stige til de højeste Poster. Adelig Herkomst og Formue maa ikke give Fortrinsstilling, men snarere virke som et Minus ved Stillingers Besættelse.
2. Militærordningen maa tage Sigte paa et betryggende Forsvar mod Landets Fjender og opbygges paa Grundlag af de Erfaringer, der er gjort under denne Krig.
3. Al Vaaben- og Ammunitionsfabrikation, der ikke allerede befinder sig paa Statens Hænder, skal nationaliseres. Det samme gælder andre Virksomheder, der i stort Omfang yder Leverancer til Hæren.
4. Hele Folket skal drages med ind i Forsvaret, og have Besked om dets politiske Grundlag. Alle skal have Adgang til at blive opøvede i Vaabenbrug, da Folkets Medvirken i Civilbeskyttelsestjenesten og som Partisaner har den største Betydning.

Kun disse Foranstaltninger kan sikre et virkeligt folkeligt Forsvar. Forudsætningerne er naturligvis, at Landet farer den rette Politik, og som foran omtalt staar i intimt Samarbejde med andre Folk og Stater, der vil være med i Kampen mod Aggressorer.

Demokratiet skal sikres og udvides

Frihedsraadets Program for Udrensning efter Tyskerne og Afstraffelse af Landsforrædere og Forsømmelige er ikke nok til Sikring af Demokratiet. Der maa træffes yderligere Foranstaltninger.

Enhver stats- eller kommunalansat Person, der har udtalt sig ringeagtende eller nedsættende om Folket og Demokratiet skal ikke kunne avancere. Drejer det sig om Personer i højt betroede Stillinger, skal Degradering finde Sted. I alvorlige Tilfælde kommer Afskedigelse i Anvendelse.

Organisatorisk eller individuel Modarbejdning af Folkestyret kan heller ikke tolereres.

Organisationer¹, der gør sig Skyld heri, skal opløses og deres Ejendele konfiskeres. Hvor Enkeltperson udnytter sin Formue for saadanne Formaal, skal denne ogsaa kunne konfiskeres. Al Modarbejdning af Folkestyret skal være strafbart.

For at Administrationen af Samfundet kan blive udøvet ved Folkets

Døtre og Sønner, maa der aabnes Mulighed for ubemidlede, der har Evner, til at faa den fornødne Uddannelse. Midlerne hertil maa ydes som Legater eller Tilskud i tilstrækkeligt Omfang.

Forfatningen maa tages op til Revision. De vigtigste Ændringer er følgende: Nedsættelse af Valgretsaldern til 21 Aar. Afskaffelse af Landstinget. Regeringen skal vælges af Rigsdagen.

Afskaffelse af alle Mindretalsrettigheder, der kan udnyttes mod Folket (1/3 af Folketingets Medlemmer standsede Ekspropriationsloven angaaende Jord til Husmændene). Afskaffelse af alle Indskrænkninger i Valgret og Valgbarhed som Følge af sociale Aarsager.

Ogsaa den kommunale Valglov skal ændres. Valgretsaldern skal ansættes til 21 Aar og Skattebetaling som Valgretscondition skal ophæves.

Folkets Deltagelse i Samfundets Lovgivning, Administration og Domfældelse skal sikres. Derfor maa Arbejdet tilrettelægges og Honorarer afpasses, saa den fattigste Landarbejder har Mulighed for at paatage sig offentlige Hverv. Love og Forordninger maa affattes i et Sprog, som enhver Arbejder og Arbejderkvinde kan forstaa.

Sikring af Beskæftigelse og økonomisk Tryghed

Bestræbelserne, for at sikre Landets Selvstændighed, Freden og Folkets politiske Rettigheder

maa samtidig underbygges med en Indsats for at sikre Folket ordentlige økonomiske Kaar. Paa dette Omraade er Beskæftigelsen det vigtigste Spørgsmaal. Før Krigen svingede Arbejdsløshedstallet i Aarets bedste og daarligste Tider mellem 60.000 og 200.000. Man søgte at bilde Folket ind, at det ikke kunde være anderledes. Krigen har imidlertid vist, at det i givne Situationer kan lade sig gøre at skaffe Arbejde til alle. Naar der kan skaffes Penge til at producere for Krigen, maa der ogsaa kunne skaffes Penge til at producere Varer for fredelige Formaal til Fordel for Folkets Forbrug. Det vil sige, at Samfundet skal have Kontrol med og Indflydelse paa Erhvervslivet, og at hele Landets Politik indstilles paa Fremme af Beskæftigelsen.

I den første Tid efter Krigen maa Arbejdsløsheden bekæmpes ved forskellige særlige Foranstaltninger. Offentlige Foretagender maa ikke alene undlade Afskedigelser, men ogsaa antage mere Arbejdskraft. Der maa overfor private Virksomheder udstedes Forbud mod Afskedigelser den første Maaned efter Krigen. Dette er økonomisk overkommelig, da Firmaerne svømmer i Penge.

Dernæst maa der iværksættes offentlige Arbejder. Det vil dreje sig om nødvendige Vej-, Gade- og Havneanlæg, Boligbyggeri til Imødegaelse af Bolignøden, Sanering af gamle og usunde Kvarterer. Desuden maa Staten yde Tilskud til Boligbyggeri og til Reparation af Lejligheder og Huse, ligesom Bosættelseslaan bør gennemføres.

Samfundet kan ogsaa ved at stimulere Folkets Købekraft gøres en Indsats for at øge Beskæftigelsen, idet øget Efterspørgsel medfører større Produktion. Forøgelsen af Købekraften maa ske gennem:

- 1) Forhøjelse af Alders- og Invaliderenten,
- 2) Forhøjelse af Arbejdsløshedsunderstøttelsen,
- 3) Skattelettelse for de brede Befolkningslag,
- 4) Kontingentlettelse til Arbejdsløsheds- og Sygekasser samt Invalideforsikringen ved Ydelse af større Tilskud.

Forøgelsen af Folkets Købekraft ved Indsats fra Samfundets Side vil dog, hvis den ikke ledsages af erhvervspolitiske Foranstaltninger, let kunne udarte til øget Fortjeneste for en lille Samling Monopolister og ikke fore til lettere Kaar for Folket og øget Beskæftigelse.

Udenrigshandelen maa nationaliseres

Det er indlysende, at den forøgede Købekraft virker forskelligt paa Beskæftigelsen alt efter som den benyttes til Indkøb af færdige Importvarer eller ved Køb af danske Varer. Derfor kan Udenrigshandelen ikke gives fri. Det er forøvrigt ikke alene et Beskæftigelses- og Forsyningsspørgsmaal, men tillige et Spørgsmaal om hvilken Valuta, der staar til Raadighed for vort Land. Vort Tilgodehavende i Tyskland giver os sikkert ikke store Muligheder for Køb, hverken der eller andre Steder. Og de 500 Millioner Kroner, som der regnes med, Rederierne har staaende i England og Amerika, rækker ikke langt. Tilbage er der saa Laanevejen, men det turde være indlysende, at den skal betrædes med den største Varsomhed.

Naar vor Udenrigshandel saaledes bliver stærkt; begrænset, maa den Import, vi skal have, ikke dirigeres efter private Importørers, men efter Folkets Interesser. Der maa ved denne tages Hensyn baade til Folkets Forsyninger med elementære Livsfornødenheder og til Beskæftigelsens Fremme. Det betyder samtidig, at vore Indkøb maa gøres i Lande, der er i Stand til at aftage vor Eksport af Industri- og Landbrugsprodukter, derfor kan det muligvis blive nødvendigt at aftage Varer, som der ellers først i anden Række er Brug for. Denne Politik maa ikke forveksles med en isolerende Selvforsyningspolitik.

Af Forbrugsvarer skal vi have Kaffe, The, Kakao og Tobak. Af Hensyn til Beskæftigelsen maa Bestræbelserne dernæst gaa ud paa at hjemkøbe Raastoffer og Halvfabrikata. Der vil i første Række sige, at der skaffes Raastoffer til Industrien samt Foder- og Gødningsstoffer til Landbruget.

Hvor Køb af Færdigvarer er nødvendige, maa der gaas udenom Luksusvarer. Daglige Beklædningsgenstande, Arbejdstøj og Børnetøj er mere nødvendigt end Skrud og Pelsværk, Cykeldæk og Dæk til Lastbiler mere nødvendige end Dæk til Luksusbiler osv.

Udenrigshandelen kan dirigeres gennem Valutacentralen. Men det er ikke tilfredsstillende. De private Importører faar her alt for stort Spillerum. I Ly af Valutacentralen skabtes saaledes en

Række Monopolister, der hensynsløst udnyttede det danske Markeds Afspærring til ren Prisaager. Mange af dem var rene »Sofaimportører«, der for store Penge overlod deres Importtilladelse til andre. Monopolgevinsterne blev ikke inddraget gennem Beskatning, hvilket ogsaa vilde være yderst vanskeligt for ikke at sige umuligt. Derfor maa Udenrigshandelen nationaliseres.

Importørernes vigtigste Indvending mod Nationaliseringen er, at Landet ikke vil faa de rette Varekvaliteter til de rette Priser. Denne Indvending er ikke reel. Lad være at de »varekyndige Importører* ikke vil stille deres Indsigt og Kendskab til Raadighed for Samfundet, men det betyder langt fra at ukyndige skal ordne Handelen. De kooperative Foretagenders Folk vil ikke være uvillige, og saa bør d'Hrr. Importører erindre sig, at de gennem Aarene har haft en Del »Kontorslaver«, der i Fagkundskab staar paa Højde med deres Arbejdsgivere og sikkert hellere gaar i Samfundets Tjeneste end løs og ledig paa Gaden.

Risikoen for Korrupsion og Bureaukrati kan vel næppe undgaas, men naar Foretagendet ledes af en eller flere Personer, der har Befolkningens Tarv for Øje, vil denne kunne begrænses til det minimale, og den vil aldrig komme paa Højde med Ulemperne ved private Importørers Udenrigshandel.

Kontrol med Produktion og Priser

Det er ikke Befolkningen ligegyldigt, om de indførte Raastoffer bruges til Fremstilling af Luksusvarer eller Varer til den jævne Mands Behov, navnlig ikke da der i den første Periode kan regnes med utilstrækkelige Tilførsler. Derfor er det nødvendigt, at der gribes regulerende ind overfor Produktionen, saa det først og fremmest bliver Folkets daglige Behov, der tilfredsstilles.

For at sikre at Materialerne anvendes i Overensstemmelse hermed, maa der skabes de nødvendige Organer. Under Krigen har der været forskellige Nævn, der greb regulerende ind i Produktionen. Disse maa opretholdes og nye oprettes, hvor der er nødvendigt. Det folkelige Element maa have Hovedindflydelsen, saa det bliver Folkets og ikke Udbytternes Interesser, der varetages.

Priskontrollen maa ogsaa opretholdes, jnen dens Virksomhed maa være af en anden Karakter end under Krigen, hvor den ikke forhindrede Folkets Udplyndring gennem Aagerpriser. Som DsF's Formand Eiler Jensen dokumenterede, har Arbejdsgiverne udover den almindelige Indtægtsstigning tilvendt sig ca. 50 Millioner Kroner aarlig. Fremtidens Priskontrol skal ikke være en saadan Karikatur. Den skal haardhændet holde Avancer og Priser fast. Bedragerier overfor Kontrollen skal straffes haardt og Overtrædernes Formuer inddrages i Statskassen.

Retfærdig Varefordeling

I den Grad Vareforraadet nødvendiggør det, maa der foretages Rationering. Denne maa foretages efter de mest hensigtsmæssige Former og ikke efter det Halvdan Hendriksenske Princip, der betød at Velhaverne først og fremest kunde forsyne sig.

Det kan blive nødvendigt at rationere Varer, der nu kan købes i fri Handel. Men det maa være saadan, at det arbejdende Folks Forbrug først og fremmest sikres. Princippet med Ekstratildeling som ved Brod og Sæbe skal tilstræbes overalt. Det arbejdende Folk skal baade have først og mest.

Nationalisering af Monopoler m. v.

Kontrol med Produktion, Priser og Fordeling af Varer har deres store Betydning, men den afskaffer ikke Udbytningen og giver ikke, selvom der udvises aldrig saa megen Aarvaagenhed, Samfundet den rette Indflydelse paa Produktionslivet. Hertil naar man først, naar Produktionsmidlerne bliver Folkets Eje. Dette kan ikke ske fra den ene Dag til den anden, men de første Skridt kan allerede foretages nu.

En Række Virksomheder, der har Monopolets Karakter, maa nationaliseres nu. Det drejer sig om Spritfabriker, Sukkerfabriker, Telefonselskaber, Cement- og Teglværksindustrien. Ogsaa Trafikmidlerne (Luftfart, Rutebiler, Baner og indenrigs Sejlruiter), Forsikringselskaber, Bryggerier, Tobaksindustrien, Biografteatre og Banker maa overtages af Samfundet.

Det behøves ikke mange Ord for at vise Samfundsdriftens Fortrin. Kommunale Foretagender som Hospitalsvæsen og Sporveje har givet Befolkningen Fordele, som Privatdrift ikke vil kunne give.

Nationaliseringen af de nævnte Virksomheder betyder, at Spekulanter og Kuponklippere bliver unddraget nogle Udbytningsobjekter, der aarligt har kastet Millioner af sig. Foruden at disse mange Penge vil tilflyde Folket, faar Samfundet mere Indflydelse paa de økonomiske Forhold. Forsikringsselskaberne og Bankerne paa Statens Hænder giver en her i Landet hidtil ukendt samfundsmæssig Indflydelse paa Kreditgivningen og det økonomiske Liv. Der vil herigennem kunne ydes Lempelser for mindre Erhvervsdrivende og Husmænd, der har maattet betale deres Smaalaan betydeligt dyrere end Storstorvirksomhederne deres Kæmpelaan. Ved Løsning af Landbrugets kommende Vanskeligheder vil det ogsaa have sin Betydning, at Kreditgivningen ikke dirigeres af Privatkapitalister.

De nødvendige Midler til Nationaliseringen maa fremskaffes ved Beskatning af de store Formuer og de store Indtægter, hvilket ikke maa forveksles med den almindelige Konfiskation af Krigsgevinster.

Ordentlige Kaar for Dyrkerne af Landets Jord

Alt tyder paa, at Landbruget i den nærmeste Periode efter Krigen vil kunne afsætte sin fulde Produktion til lønnende Priser. Men denne Tilstand vil kun vare en kort Tid.

Afsætningsvanskeligheder og Prisfald maa forudses. Dermed melder de gammelkendte Problemer sig, og der maa derfor i Tide træffes Foranstaltninger herimod. Gældsnedskrivning, Rentelettelse og Produktionsomlægning maa forberedes. Det maa dog betragtes som givet, at Hovedproduktion i en overskuelig Fremtid vil være de forædlede Landbrugsvarer, mens Omlægning til Avl af Industriplanter kun kommer til at spille en underordnet Rolle.

Hensynet til Folket skal ogsaa være afgørende for Landbrugets Forhold. Perspektivet maa stedse være, at Dyrkerne af Landets Jord skal sikres et ordentligt Udkomme, og alle Foranstaltninger skal tage Sigte paa, at de, der arbejder med Landets Jord, ogsaa faar Raadighed over denne.

Priserne paa Landbrugsprodukterne kommer naturligvis her i første Række. Ingen kan have noget imod, at Landbruget faar en lønnende Pris for dets Produkter, og ingen er Modstander af, at Landbruget under normale Forhold arbejder paa at faa højere Priser. Det skal blot ikke være den jævne Befolkning der skal punge ud. Priserne skal heller ikke som i tidligere Smør-, Mælke-, Svine-, Kød- og Kornordninger baseres paa Storlandbrugets Interesse, mens de, der virkelig udførte Landbrugsarbejdet, kun havde yderst ringe eller slet ingen Gavn af dem. Krigskornordningen betyder saaledes, at Forbrugerne aarligt maa yde et Ekstrabeløb paa 500 Millioner Kroner til Storlandbruget. Husmændene, der gennem Kornkøb betaler deres Part deraf, har saa godt som ingen Fordel haft af den. Og Landarbejderne har først, efter at Efterspørgslen af Arbejdskraft til Landbruget var stærkt stigende, opnaaet en følelig Forhøjelse af Lønningerne.

Fremtidige Landbrugsordninger skal ikke hvile paa en Plyndring af Forbrugerne, og de skal ikke afpasses efter Storbøndernes Interesser. Priserne maa fastsættes under Hensyn til det, Befolkningen kan betale. For at sikre Husmænd og mindre Gaardmænd med ringe Produktionsmuligheder en tilstrækkelig Indtægt, maa der subsidiært oprettes et Puljesystem, saa de faar en større Stykpris end Storlandbruget. Som Betingelse for at faa Andel i Ordningens Goder skal Landbrugere, der beskæftiger fremmed Arbejdskraft, være pligtig til at betale overenskomstmæssige Lønninger.

Husmandsbruget og de mindre Gaardmandsbrug kan ogsaa hjælpes ved, at de sikres en tilstrækkelig og lønnende Produktion. Der kan saaledes gives dem en vis Forret til Flæske- og Mælkeproduktionen.

Uafhængig heraf maa der gives Tillægsjord til smaa og indeklemte Husmandsbrug, og der maa skaffes Jord til Oprettelse af nye Husmandsbrug. De nødvendige Arealer kan skaffes til Veje fra:

- 1) Jord i offentlig Eje,
- 2) Gaarde, der ikke ejes af Landmænd,
- 3) Gaarde over et bestemt Størrelse,

4) Konfiskation af Landsforræderes og nazistiske Godsejeres Jord.

For dette Formaal maa Staten have Forkøbsret til alle store Ejendomme, men Hjemmel til Ekspropriation er absolut nødvendig og maa tilvejebringes omgaaende.

Ved Udvidelse af Husmandsbrug og Oprettelse af nye maa det iagttages, at der bydes Husmanden lempelige Kaar. Laanevilkaarene maa være fordelagtige og de nødvendige Tilskud maa ydes. Anskaffelsessum og Gældsbyrder kan begrænses ved Oprettelse af Redskabscentraler, hvorved den enkelte Ejendoms Udgifter til Maskiner kan holdes betydeligt nede. Redskaberne skal udlejes til Priser, der højst skal dække Omkostningerne til Vedligholdelse og Fornyelse.

Andelstanken bør videreudvikles. Man bør ikke blive staaende ved Andelsmejerier, Andelsslagterier, og Fællesindkøb, men ogsaa tage fat paa fælles Jordbrug. Det kan man begynde med, hvor det paa Grund af Ejendommenes Beliggenhed vil blive vanskeligt at give Tillægsgjord til Husmandsbrugene. I saa Fald kan Jorden tages fra en stor Gaard, selvom den ogsaa er afsides beliggende, og Husmandene kan selv mode frem og udføre Arbejdet og faa deres Andel i Forhold til Indsatsen. De bibeholder derved Uafhængigheden og Glæden ved at arbejde paa deres eget, faar ikke Arbejdsgiverinteresse og opnaar samtidig at kunne drage alle Fordele af de bedste tekniske Hjælpemidler.

Ophjælpning af Fiskeriet

Fiskeriet vil ogsaa faa Brug for ophjælpende Foranstaltninger. Det bliver nødvendig at give Tilskud til Fornyelse og Forbedring af Fiskerflaaden, herunder Net og Redskaber. Men dette maa ske paa en saadan Maade, at det bliver de fattige Fiskere, der bliver hjulpet. Derfor maa Tilskudene gives til Sammenslutninger af Fiskere, saa de ikke bliver til Berigelse for den enkelte og en Kilde til Udbytning af andre.

Lettelse af Skattetrykket paa Folket

Skattebyrden maa lægges paa dem, der har størst Evne til at bære den, det vil sige paa dem med de største Indtægter og Formuer. Derfor maa der ske en Omlægning af hele vort Skattesystem.

Den indirekte Beskatning af Folkenes elementære Livsfornødenheder skal afskaffes. I første Omgang maa Tøjskatten og andre ekstraordinære Afgifter bortfalde. Derefter kommer Turen til Beskatningen paa Sukker, Kaffeestatning, Tøj, Tobak, Kaffe m. v. Afgifter som Omsætningskatten paa Perler og Diamanter, Skat paa Spil osv. skal opretholdes. Beskatningen af Velhavernes Luksusforbrug skal ikke indskrænkes.

Hvad det Offentlige giver Afkald paa i indirekte Beskatning, maa skaffes til Veje ved Forhøjelse af den direkte Beskatning, hvis Regler derfor maa ændres. En almindelig Arbejdsindtægt skal kun svare en minimal Skat, mens Alders- og Invalidere rentenydere bør være helt fri.

Skatteskalaen maa gøres stærkt stigende, og Selskabsskatten skal forhøjes, saa der bliver mindre til Kuponklipperne.

Der skal ogsaa for Fremtiden paalignes Skat af den betalte Skat. For at forhindre at store Formuer unddrages Skattepligten skal ogsaa Formueanbringelse i Bogsamlinger, Kunstværker og Smykker m. v. beskattes. Alle Skattesnydere skal opspores, deres Navne skal offentliggøres, og de skal idømmes haard Straf. For at undgaa at Selskaber, Forretninger o. lign. ansætter deres Værdier for lavt, skal Staten have Adgang til at overtage Værdierne til de bogførte Beløb.

Forbedring af Alders- og Invalidere rentenyderens Forhold

Folkeforsikringsloven skal revideres. Alders- og Invalidere rentens Grund-takster skal forhøjes føleligt. Renten skal være ens for Mænd og Kvinder, og da Kontingentet til Invalidere forsikringen er ens Landet over, bør Alders- og Invalidere renten være af samme Størrelse i Hovedstad, Byer og Landkommuner. Aldersklassificeringen skal afskaffes. Personer, der paa Grund af Svækkelse eller ugunstige Forhold har været nødt til at tage Aldersrente i Begyndelsen af Treaarsalderen, skal ikke straffes Resten af Livet ved at faa mindre end dem, der har kunnet vente med at hæve Rente, til de blev halvfjerds Aar. Tillæg som Følge af Forsorgspligter,

Hjælpeløshed eller Blindhed skal forhøjes, saa de under alle Omstændigheder dækker de virkelige Udgifter. Fradragsbestemmelserne maa ophæves.

Forhøjelsen skal ikke kombineres med nogen Art af Forsikring. Den maa være saa omfattende, at Befolkningen ikke hverken paa den ene eller den anden Maade skal belastes med yderligere Kontingentbyrder.

Bedre Behandling af de Arbejdsløse

Trods alle Bestræbelser paa at afskaffe Arbejdsløsheden maa der regnes med nogen Ledighed, og man kommer derfor ikke udenom Understøttelse til de Arbejdsløse.

Lad os straks slaa fast, at disse ikke kan være Genstand for samme Behandling som forhen. Tidligere blev den Arbejdsløse betragtet som en mindreværdig, som en Slags Forbryder. Han blev spist af med en Hjælp, der ikke strakte til de daglige Udgifter. Jo længere hans Arbejdsløshed varede, des ringere blev han behandlet. Understøttelsen blev mindre og fik Retsvirkninger i Form af Tab af Valgret og Valgbarhed. Dertil kom Tilbagebetalingspligten for modtagen Kommunehjælp.

For Fremtiden maa Personer uden Beskæftigelse betragtes som Folk, der er paa Ventetid til Samfundet atter faar Brug for deres Arbejdskraft. Derfor har de moralsk Krav paa at oppebære en Understøttelse, der svarer til fuld Løn. Dette Princip bliver vel næppe knæsat i første Omgang, men under alle Omstændigheder maa de værste Urimeligheder bortfalde. Arbejdskortene skal afskaffes. Den forlængede Karenstid, maa bortfalde. Tilbagebetaling af Kommunehjælp skal ikke kunne kræves, og alle valgretsfortabende Bestemmelser skal, som tidligere omtalt, slettes.

Arbejdsløshedsunderstøttelsen skal væsentlig forhøjes og al Understøttelse ydes gennem Arbejdsløsheds-kasserne, saa den Arbejdsløse kun under yderst ekstraordinære Forhold skal henvende sig paa Socialkontoret. Kassernes forøgede Udgifter skal i fuldt Omfang afholdes af det Offentlige.

Genoprettelse af Reallønnen af 1939

Lønningerne skal omgaaende bringes op paa det før Krigen gældende Reallønniveau, og en yderligere Lønforbedring skal tilstræbes. De laveste Lønninger skal have en særlig Forhøjelse, og Forskellen paa Mænds og Kvinders Lønning skal bringes ud af Verden. Princippet liggende Løn for lige Arbejde skal respekteres overalt. For Landarbejdere maa der ogsaa ske en Forhøjelse af Lønningerne, saa de svarer til andre Arbejdes.

Fri Strejkeret

Loven om Arbejdsforhold skal ophæves, men ikke afløses af Lov om Mægling i Arbejdsstridigheder med dens Sammenkædning. Skal der være nogen Mæglingsinstitution, maa den kun have ti! Opgave at finde et Grundlag, hvorpaa Enighed mellem Parterne kan tilvejebringes.

Ingen Overenskomst eller Regler om Arbejdsforhold kan træde i Kraft, for de er godkendt af de paagældende Arbejdere. Statsindgreb mod Arbejderne og Fagbevægelsen maa ikke finde Sted. Staten maa derimod støtte Arbejdernes Bestræbelser paa at oprime rimelige Kaar.

Heller ikke DsF.s Afstemningsregler kan opretholdes. Hvis de faglige Ledere ikke ved Argumentationens Hjælp kan faa Medlemmerne til at gaa ind for de af dem anbefalede Forslag, maa de stille sig i Spidsen for Medlemmerne og forfægte disses Anskuelser eller vige deres Plads.

Mere Omsorg for Ungdommen

En almindelig Forbedring af Samfundets Forhold vil ogsaa faa Indflydelse paa en Del af Ungdommens Problemer. Men dog bliver særlige Foranstaltninger nødvendige for dem. Lærlingene skal have en Løn, der staar i rimeligt Forhold til deres Arbejde, og den skal fastsættes i de almindelige Overenskomster. Der skal være Dagskoleundervisning.

Medhjælperloven skal ændres, saa den bliver en Beskyttelseslov. Ungdommen, som kommer ind under denne Lov, skal have samme Ferie som andre.

For at lette Adgangen til Videreuddannelse maa Samfundet til ubemidlede yde Tilskud, der dækker samtlige Udgifter. Som tidligere omtalt, skal der stilles de nødvendige Midler til Raadighed for Universitetsuddannelse.

Der maa opføres Ungdomsboliger, saa Ungdommen kan faa sunde og tidssvarende Boligforhold. Til Fremme af god og sund Udnyttelse af Fritiden maa der overalt i Byerne og paa Landet oprettes Kulturhuse, ligesom det Offentliges Tilskud til Sporten skal forøges.

Fuld Ligestilling for Kvinderne

Samfundets Forhold til Kvinderne trænger i høj Grad til at ændres. Trods Forfatningens Bestemmelser om Kvinders politiske Ligestilling med Mændene mangler der dog meget inden der i samfundsmæssig Henseende er Lighed mellem Kvinder og Mænd.

Kvinderne maa på lige Fod med Mændene have Ret til at søge Erhverv udenfor Hjemmene. De skal have samme Lønninger og samme Avancementsmuligheder som Mændene. Stat og Kommune maa gaa i Spidsen. Afskedigelse paa Grund af Ægteskab maa ikke finde Sted. Under Svangerskab maa Kvinderne sikres den samme Indtægt som ved deres normale Arbejde. Det fornødne Antal Vuggestuer og Børnehaver maa oprettes, saa den gifte Kvinde trygt kan paatage sig Arbejde.

Folkets Indsats er afgørende

Denne Politik svarer til Folkets Ønsker, og den er gennemforlig. Men det vil være en Fejl at regne med dens automatiske Realisering efter Landets Befrielse. Det afhænger helt og fuldt af Folkets Indsats. Det er den, der skal afgøre, om Fremskridt eller Reaktion skal være raadende. Derfor maa alle fremadstræbende Kræfter fra Frihedsbevægelsen fortsat holde sammen og sikre, at Sejren bliver fuldstændig.

Hvor Arbejderne staar, er der ingen Tvivl om. Deres Deltagelse i Folkestrejkerne og Udtalelaerne fra Arbejdspladser og Generalforsamlinger taler deres tydelige Sprog. De vil have Realiteter, og for dem er de parat at skride til Handling.

De faglige Kongresser er gaaet ind for Arbejdernes Synspunkter, men det er ikke nok til at sikre en fremgangsrig Politik. Hertil kræves der, at Ordene omsættes i Handling. Den nødvendige Enhed og Kraft staar bag Lederne, blot de vil benytte den. Svigter de, vil Arbejderklassens Indsats alligevel blive ydet, men Tidspunktet kan da blive forhalet og kan da blive benyttet af Reaktionen til nye demagogiske Forsøg paa at føre Folket bag Lyset. Det maa ikke ske! Derfor maa og skal Arbejderklassen samle sig om en aktiv Indsats. Deus Rolle som Fører af Folket vil da være givet, og med Folkeflertallet bag sig kan den slaa alle reaktionære Anslag ned og sikre, at Folkets Vilje sker Fyldest.

HOVEDOPGAVERNE

De her fremførte Anskuelser kan sammenfattes i følgende:

1. Dannelse af en Folkeregering for Gennemførelse af Frihedsraadets Program.
2. Internationalt Samarbejde for Fred og Selvstændighed.
3. Demokratisering af Forsvaret.
4. Sikring og Udvidelse af Demokratiet.
5. Arbejde og økonomisk Tryghed til alle.
6. Nationalisering af Udenrigshandel, Monopoler og Banker.
7. Retfærdig Varefordeling og effektiv Kontrol med Produktion og Priser.
8. Ekspropriation af Jord til indeklemte Husmænd og Landarbejdere.
9. Ophjælpning af Fiskeriet.
10. Afskaffelse af indirekte Skatter.
11. Bedre Kaar for Gamle, Invalidere og Arbejdsløse.
12. Ophævelse af Socialnedskæringen og Afskaffelse af Arbejdskortene.
13. Genoprettelse af Reallønnen af 1939.
14. Fri Strejkeret.
15. Fuld Ligestilling for Kvinderne og bedre Forsorg for Børn og Unge